

آشنایی با مفاهیم قرآن

معنی لغات و عبارات قرآن

مرحله ی اوّل

بخش سوّم (۳)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على نبينا محمد
و على آله و اصحابه و اتباعه اجمعين.

قرآن راه هدایت و رستگاری واقعی انسان را بیان کرده و از
کرامت انسان و برتری او بر بسیاری از آفریده ها، بهره مندی او
از نعمت های پاک زمین و امکان استفاده از خشکی و دریا
سخن گفته و از انسان خواسته است که ضمن استفاده از این
زیبائیها و روزی های پاک ، همواره به یاد خدا باشد .

قرآن راه دستیابی به درجات بلند و رستگاری را ، ایمان
به خداوند و هجرت و جهاد در راه او می داند .

قرآن حدود ۷۷۰۰۰ کلمه است . در این مجموعه دروس
حدود ۱۰۰۰ کلمه معنا شده است ، این کلمات همراه با کلمات
همخانواده اشان بیش ۶۰۰۰۰ بار در قرآن به کار رفته اند .

موفقیت بیش از پیش شما را از خداوند متعال خواستاریم

درس اوّل

معنی	لغت
بشارت دهنده	مُبَشِّرًا
پر برکت است	تَبَارَكَ
جمع نجم ، ستارگان	نُجُوم
رام شده	مُسَخَّر
رستگاران	فَائِزُونَ
حمل کردیم	حَمَلْنَا
جمع صوره ، شکلها	صُور
آموزش داد ، یاد داد	عَلَّمَ
سخن گفتن	بَيَان
حرام کرد	حَرَّمَ
که ، کسی که ، چیزی که	الَّتِي
خارج کرد ، بیرون آورد	أَخْرَجَ
تسلیم شدم ، اسلام آوردم	أَسْلَمْتُ
صورت بخشید ، شکل داد	صَوَّرَ

نیکو ساخت	أَحْسَنَ
سرانجام ، بازگشت	مَصِيرٍ
هجرت کردند	هَاجَرُوا
جهاد کردند ، تلاش و کوشش کردند	جَاهَدُوا
گرامی داشتیم	كَرَّمْنَا
خشکی	بَرٍّ
دریا ، جمع آن: بحار ، أبحر	بَحْرٍ
برتری دادیم	فَضَّلْنَا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- الرَّحْمَنُ ﴿١﴾ عَلَّمَ الْقُرْآنَ ﴿٢﴾ خَلَقَ الْإِنْسَانَ ﴿٣﴾

عَلَّمَهُ الْبَيَانَ ﴿٤﴾ الرَّحْمَنُ ١/ تا ٤

۲- تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ

لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا ﴿١﴾ فرقان ١/

۳- وَبِالْحَقِّ أَنْزَلْنَاهُ وَبِالْحَقِّ نَزَلَ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا

وَنَذِيرًا ﴿٥٥﴾ اسراء / ١٠٥

۴- قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ

وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا فِي

الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ

الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٣٢﴾ اعراف / ٣٢

۵- قَالَتْ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي وَأَسْلَمْتُ

مَعَ سُلَيْمَانَ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٤﴾ نمل / ٤٤

۶- خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ

فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿٣١﴾ تغابن / ٣١

٧- وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ
وَرَزَقْنَاهُمْ مِّنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَىٰ كَثِيرٍ
مِّمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا ﴿٧﴾ اسراء/٧٠

٨- .. وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ
أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ ۗ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٨﴾
اعراف/٥٤

٩- الَّذِينَ ءَامَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ أَكْبَرُ دَرَجَةً عِنْدَ اللَّهِ ۗ وَأُولَٰئِكَ هُمُ
الْفَائِزُونَ ﴿٩﴾ توبه/٢٠

قواعد (ماضی مزید)

به فعل های ماضی که دارای سه حرف اصلی هستند فعل مجرد می گویند و به فعل های ماضی که دارای حروف زائد هستند مزید می گویند . وزن چهار باب از ابواب فعل ماضی مزید عبارت است از : **أَفْعَلْ ، فَعَّلَ ، فَاعَلَ ، تَفَاعَلَ** .
تمرین : جدول زیر را کامل کنید .

ف. مجرد	معنا	ف. مزید	معنا	وزن	مصدر
خَرَجَ	خارج شد	أَخْرَجَ	خارج کرد	أَفْعَلَ	إِخْرَاج
عَلِمَ	دانست	عَلَّمَ	یاد داد	فَعَّلَ	تَعْلِيم
عَاهَدَ	عهد کرد	عَاهَدَ	پیمان بست	فَاعَلَ	مُعَاهَدَه
نَزَعَ	بیرون آورد	تَنَزَعَ	اختلاف کرد	تَفَاعَلَ	تَنَازَع
سَلِمَ		أَسْلَمَ			
حَرَّمَ		حَرَّمَ			
وَعَدَ		وَأَعَدَ			
قَرَّبَ		تَقَرَّبَ			

درس دوّم

معنی	لغت
روی گردان	مُعْرِضٌ
بسیار آمرزنده	غَفَّارٌ
گشودیم	فَتَحْنَا
وعده	مَوْعِدَةٌ
نعمت‌ها	بَرَكَاتٌ
جمع حزب ، گروه‌ها	أَحْزَابٌ
گناهکار	مُجْرِمٌ
نزدیک شد	إِقْتَرَبَ
هدایت شد	إِهْتَدَى
تقوا پیشه کردند	اتَّقَوْا
رسید ، تماس حاصل کرد	مَسَّ
متذکر شدند ، به یاد آوردند	تَذَكَّرُوا
بینا ، روشن	مُبْصِرٌ
توکل کردیم	تَوَكَّلْنَا

سَـ	به زودی
اتَّبَعُوا	پیروی کردند
تَبَيَّنَ	روشن شد ، مشخص شد
تَبَرَّأَ	دوری جست
اسْتَكْبَرُوا	تکبر ورزیدند
لَمْ يَرَوْا	ندیدند ، نمی بینند
اِخْتَلَفَ	اختلاف کرد
عَسَى	شاید ، امید است
طَائِفَ	در اینجا به معنی وسوسه ی شیطان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- أَقْتَرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ مُّعْرِضُونَ

انبیاء / ۱

۲- وَإِنِّي لَغَفَّارٌ لِّمَن تَابَ وَءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ

طه / ۸۲

أَهْتَدَى

٣- إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَٰئِفٌ مِّنَ

الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ ﴿٢١﴾ اعراف / ٢٠١

٤- قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ ءَامَنَّا بِهِ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا فَسْتَعْمُونَ

مَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٢١﴾ ملك / ٢٩

٥- وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَى ءَامَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا

عَلَيْهِمْ بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ﴿١١﴾ اعراف / ٩٦

٦- ذَلِكَ بِأَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبَاطِلَ وَأَنَّ

الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِنْ رَبِّهِمْ ؕ ﴿٣﴾ محمد / ٣

٧- وَمَا كَانَ اسْتِغْفَارُ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ إِلَّا عَن

مَوْعِدَةٍ وَعَدَّهَا إِيَّاهُ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ أَنَّهُ عَدُوٌّ لِلَّهِ تَبَرَّأ

مِنْهُ ؕ ﴿١١﴾ توبه / ١١٤

٨- ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ مُوسَىٰ وَهَارُونَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ
وَمَلَإِيهِ بِآيَاتِنَا فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُّجْرِمِينَ ﴿٧٥﴾

يونس / ٧٥

٩- فَأَمَّا عَادٌ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ
وَقَالُوا مَنْ أَشَدُّ مِنَّا قُوَّةً^ط أَوْلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ
الَّذِي خَلَقَهُمْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُمْ قُوَّةً ... ﴿٧٦﴾

فصلت / ١٥

١٠- إِنَّ اللَّهَ هُوَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ^ج هَذَا
صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ ﴿٧٧﴾ فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ
^ط فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ عَذَابِ يَوْمِ أَلِيمٍ ﴿٧٨﴾

زخرف / ٦٤-٦٥

١١- وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هُوَ^ط قُلْ عَسَىٰ أَنْ

قواعد (ماضی مزید ۲)

وزن ماضی چهار باب دیگر مزید عبارت است : تَفَعَّلَ ،

أَفْتَعَلَ ، اِنْفَعَلَ ، اِسْتَفَعَلَ

تمرین : جدول زیر را کامل کنید .

فعل مجرد	معنا	فعل.مزید	معنا	وزن	مصدر
ذَكَرَ	یاد کرد	تَذَكَّرَ	به یاد آورد	تَفَعَّلَ	تَذَكَّرَ
جَمَعَ	جمع کرد	اجْتَمَعَ	جمع شد	اِفْتَعَلَ	اجْتِمَاع
صَرَفَ	بازگرداند	اِنْصَرَفَ	بازگشت	اِنْفَعَلَ	اِنْصِرَاف
عَفَرَ	آمرزید	اِسْتَعَفَرَ	آمرزش خواست	اِسْتَفَعَلَ	اِسْتِغْفَار
بَيَّنَّ		تَبَيَّنَّ			
خَلَفَ		اِخْتَلَفَ			
نَصَرَ		اِنْتَصَرَ			
خَرَجَ		اِسْتَخْرَجَ			

درس سوم

معنی	لغت
عذر خواهی ، پوزش	مَعذِرَةٌ
پاک ، سالم	سَلِيمٌ
سود می دهد	يَنْفَعُ
آورد	آتَى بِـ
دعوت می کند ، فرا می خواند	يَدْعُو
شکر می کند ، سپاسگزاری می کند	يَشْكُرُ
کسب می کند ، انجام می دهد	يَكْسِبُ
گناه	إِثْمٌ
می آمرزد	يَغْفِرُ
عذاب می کند	يُعَذِّبُ
پاداش یا کیفر می دهد	يَجْزِي
توبه می کند ، باز می گردد	يَتَوَبُّ
حکم می کند ، قضاوت می کند	يَحْكُمُ
هرگز ، نه	لَنْ

قرار می دهد	يَجْعَلُ
گمان می کند	يَظُنُّ
می ایستد ، بر می خیزد	يَقُومُ
گسترده و فراغ می گرداند	يَبْسُطُ
کم می کند ، محدود می کند	يَقْدِرُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ﴿٨٨﴾ إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ

بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٨٩﴾ شعراء / ۸۸-۸۹

۲- يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعَذِرَتُهُمْ ^ط وَلَهُمُ اللَّعْنَةُ

وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ ﴿٥٢﴾ مؤمن / ۵۲

۳- وَاللَّهُ يَدْعُوا إِلَى دَارِ السَّلَامِ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ

إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٢٥﴾ يونس / ۲۵

٤- وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا لُقْمَانَ الْحِكْمَةَ أَنِ اشْكُرْ لِلَّهِ وَمَن
يَشْكُرْ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ ۗ وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ

حَمِيدٌ ﴿١٢﴾ لقمان / ١٢

٥- وَمَن يَكْسِبْ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُهُ عَلَى
نَفْسِهِ ۗ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١١١﴾ نساء / ١١١

٦- وَاللَّهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ يَغْفِرُ لِمَن
يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢٦﴾

آل عمران / ١٢٩

٧- لِيَجْزِيَ اللَّهُ الصَّادِقِينَ بِصِدْقِهِمْ وَيُعَذِّبَ
الْمُنْفِقِينَ ۖ إِن شَاءَ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ

غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٢٤﴾ احزاب / ٢٤

٨- ... فَأَللَّهُ تَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ ۗ وَلَنْ سَجَّعَل

اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا ﴿٤١﴾ نساء / ١٤١

٩- أَلَا يَظُنُّ أُولَئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ ﴿٤١﴾ لِيَوْمٍ عَظِيمٍ

﴿٤١﴾ يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤١﴾ مطففين / ٤-٤١

١٠- أُولَئِكَ يَرَوْنَ أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ ۗ

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٣٧﴾ روم / ٣٧

قواعد

فعل مضارع مفرد غائب

با افزودن « یَـ » به اول فعل ماضی مفرد غائب ، مضارع آن ساخته می شود . مانند : جَعَلَ: قرار داد، یَجْعَلُ: قرار می دهد
تمرین : جدول زیر را کامل کنید .

فعل ماضی غائب	معنا	فعل مضارع مفرد غائب	معنا
خَلَقَ			
عَلِمَ			
قَالَ			
شَاءَ			
زَادَ			
هَدَى			
سَعَى			

درس چهارم

معنی	لغت
یاری	نَصْر
پیروزی ، گشایش	فَتْح
بلند مرتبه	عَلِيٌّ
روزی می‌دهد	يَرْزُقُ
هدایت کرد	هَدَى
ج. شیطان ، شیطانها	شَيَاطِين
جمع شد	اجْتَمَعَتْ
ج. فوج ، گروه گروه	أَفْوَاجَا
آمد	آتَى
می‌فهمند ، درک می‌کنند	يَشْعُرُونَ
ستم می‌کنند	يَظْلِمُونَ
زنده کرد	أَحْيَا
می‌شنوند ، می‌پذیرند	يَسْمَعُونَ
دعوت می‌کنند ، می‌خوانند	يَدْعُونَ

جاودان	عَدَن
می خواهند	يَسْأَلُونَ
می افزاید	يَزِيدُ
سزاوار بود ، محقق شد	حَقَّ
گمان می کنند ، می پندارند	يَحْسَبُونَ
انسان ، بشر	اِنْسٍ
می آورند	يَأْتُونَ بِـ
پشتیبان	ظَهِيرٍ
نگاه می کنند ، انتظار دارند	يَنْظُرُونَ
داخل می شوند	يَدْخُلُونَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ﴿١﴾ وَرَأَيْتَ النَّاسَ

يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا ﴿٢﴾ نصر ۱-۲

۲- كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَاَتَتْهُمْ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ

لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٥﴾ زمر / ٢٥

٣- إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئًا وَلَكِنَّ النَّاسَ

أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤٤﴾ يونس / ٤٤

٤- وَكَانُوا يَقُولُونَ أَإِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظْمًا

أَءِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ﴿٤٧﴾ واقعه / ٤٧

٥- وَاللَّهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ

الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ۗ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ

يَسْمَعُونَ ﴿٦٥﴾ نحل / ٦٥

٦- ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا

يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ

الْكَبِيرُ ﴿٦٢﴾ حج / ٦٢

٧- لِيَجْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَيَزِيدَهُم مِّن فَضْلِهِ

وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَن يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٦٨﴾ نور / ٣٨

٩- فَرِيقًا هَدَىٰ وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلَالَةُ إِنَّهُمْ

اتَّخَذُوا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ مِن دُونِ اللَّهِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُم

مُهْتَدُونَ ﴿٣٠﴾ اعراف / ٣٠

١٠- قُل لِّئِنِ اجْتَمَعَتِ الْإِنسُ وَالْجِنُّ عَلَىٰ أَن يَأْتُوا

بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ

بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا ﴿٨٨﴾ اسراء / ٨٨

قواعد

فعل مضارع جمع غائب

با افزودن «ون» به فعل مضارع مفرد غائب جمع آن ساخته می شود. مانند: يَعْبُدُ: عبادت می کند، يَعْبُدُونَ: عبادت می کنند
تمرین : جدول زیر را کامل کنید .

فعل مضارع غائب	معنا	فعل مضارع جمع غائب	معنا
يَقُولُ	می گوید	يَقُولُونَ	می گویند
يَشَاءُ			
يَدْعُو			
يَهْدِي			
يَأْتِي بِـ			
يَخْلُقُ			
يَكْسِبُ			
يَنْظُرُ			

فعل مؤنث غائب مضارع ، مانند مفرد مخاطب آن است و تشخیص این دو به کمک اجزاء دیگر جمله انجام می شود.

درس پنجم

معنی	لغت
در اختیار قرار داد	سَخَّرَ
میانہ ، معتدل	وَسَطَ
پایین ترین ، پایین تر	أَسْفَلَ
کار بسیار زشت	فَاحِشَه فَحِشَاءَ
ج. بطن ، شکم‌ها	بُطُونٍ
دو روز	يَوْمَيْنِ
امر می‌کند ، فرمان می‌دهد	يَأْمُرُ
جایگاه پست	دَرَكَ
می‌یابی	تَجِدُ
کافر می‌شوید(اگر کافر شوید)	تَكْفُرُونَ(إِنْ تَكْفُرُوا)
می‌بینی	تَرَى
کشتی	فُلْكَ
می‌گویید	نَقُولُونَ

قرار می‌دهید	تَجْعَلُونَ
همتایان ، شریکان	أَنْدَادَ
می‌باشید (تا باشید)	تَكُونُونَ (لِتَكُونُوا)
دعوت می‌کنید ، می‌خوانید	تَدْعُونَ
ضرر و زیان می‌رساند	يَضُرُّ
کلمه‌ای برای اظهار ناراحتی و تنفر	أَفَّ
عبادت می‌کنید ، می‌پرستید	تَعْبُدُونَ
تفکر و اندیشه می‌کنید	تَعْقِلُونَ
ج. ام ، مادران	أُمَّهَاتٍ
ج. فؤاد ، دلها	أَفِيدَةٍ
شکر می‌کنید، سپاسگزاری می‌کنید	تَشْكُرُونَ
هدایت می‌کنی	تَهْدِي

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ۗ

إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ ۚ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧٠﴾ حج ٧٠/١

٢- إِنَّ الْمُنْفِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ وَلَنْ يَجِدَ

لَهُمْ نَصِيرًا ﴿٤٥﴾ نساء/١٤٥

٣- وَقَالَ مُوسَىٰ إِن تَكْفُرُوا أَنْتُمْ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ

جَمِيعًا فَإِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿٨﴾ ابراهيم / ٨

٤- أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَّا فِي الْأَرْضِ وَالْفَلَكَ

تَجْرَىٰ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ ۗ ﴿١٥﴾ حج / ٦٥

٥- وَإِذَا فَعَلُوا فَحِشَةً قَالُوا وَجَدْنَا عَلَيْهَا آبَاءَنَا

وَاللَّهُ أَمَرْنَا بِهَا ۗ قُلْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَأْمُرُ

بِالْفَحْشَاءِ ۗ أَتَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ

﴿١٥﴾ اعراف / ٢١

٦- * قُلْ أَيُّكُمْ لَتَكْفُرُونَ بِالَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ فِي

يَوْمِينَ وَتَجْعَلُونَ لَهُمْ أَنْدَادًا ذَٰلِكَ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿١﴾

فصلت / ٩

٧- وَكَذَٰلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ

عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا ﴿٧٢﴾ بقره / ١٤٣

٨- قَالَ هَلْ يَسْمَعُونَكَ إِذْ تَدْعُونَ ﴿٧٣﴾ أَوْ

يَنْفَعُونَكَ أَوْ يَضُرُّونَ ﴿٧٤﴾ قَالُوا بَلْ وَجَدْنَا آبَاءَنَا

كَذَٰلِكَ يَفْعَلُونَ ﴿٧٥﴾ شعراء / ٧٢-٧٤

٩- قَالَ أَفَتَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكُمْ

شَيْئًا وَلَا يَضُرُّكُمْ ﴿٧٦﴾ أَفِ لَكُمْ وَلِمَا تَعْبُدُونَ مِن

دُونِ اللَّهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٧٧﴾ انبياء / ٦٦-٦٧

١٠- وَاللَّهُ أَخْرَجَكُمْ مِنْ بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ

شَيْئًا وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ

تَشْكُرُونَ ﴿٧٨﴾ نحل ٧٨/

قواعد

فعل مضارع مخاطب

با تبدیل « یَ » به « تَ » در اوّل فعل مضارع غائب ،
مخاطب آن ساخته می شود . مانند : يَقُولُ : می گوید ؛
تَقُولُ : می گویی
تمرین : جدول زیر را کامل کنید .

معنا	فعل مضارع مخاطب	معنا	فعل مضارع غائب
می دانی	تَعَلَّمَ	می داند	يَعْلَمُ
می خواهید	تَشَاءُونَ	می خواهند	يَشَاءُونَ
			يَدْعُونَ
			يَهْدِي
			يَأْمُرُونَ
			يَخْلُقُ

درس ششم

معنی	لغت
عبادت کننده	عَابِدٍ
نعمت دادی	أَنْعَمْتَ
بینش ، بینایی ، جمع آن بصائر	بَصِيرَةً
نادانی ، بی‌خردی	سَفَاهَةً
دیدار	لِقَاءَ
دلیل ، برهان	حُجَّةً
عبادت می‌کنم ، می‌پرستم	أَعْبُدُ
هدایت می‌کنیم	نَهْدِي
درخواست می‌کنم ، می‌پرسم	أَسْأَلُ
آفرید	فَطَرَ
بالا می‌بریم	نَرْفَعُ
می‌خواهیم	نَشَاءُ
فراموش می‌کنیم	نَنْسِي
جایگاه	مَأْوَى

انجام می‌دهم	أَعْمَلُ
برکنار ، دور	بَرَّئُ
گمان می‌کنیم	نَظُنُّ
دعوت می‌کنم ، فرا می‌خوانم، می‌خوانم	أَدْعُو
می‌باشم	أَكُونُ
می‌ترسم	أَخَافُ
نافرمانی کردم، سرپیچی کردم	عَصَيْتُ
آتش سوزان ، دوزخ	سَعِيرٌ
پاداش می‌دهیم	نَجَزِي
می‌بینیم	نَرَى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ﴿١﴾ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ

﴿٢﴾ وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٣﴾ وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَّا

عَبَدْتُمْ ﴿٤﴾ وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٥﴾ لَكُمْ

دِينُكُمْ وَلِيَ دِينٍ ﴿٦﴾ كافرين ١-٦

٢- وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَهُمْ صُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ

الْمُحْسِنِينَ ﴿٦٦﴾ عنكبوت / ٦٩

٣- يَنْقُومِ لَأَسْأَلَكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا ۖ إِنِ اجْتَبَىٰ إِلَّا عَلَىٰ

الَّذِي فَطَرَنِي أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٥١﴾ هود / ٥١

٤- وَتِلْكَ حُجَّتُنَا آتَيْنَاهَا إِبْرَاهِيمَ عَلَىٰ (١٢) قَوْمِهِ نَرْفَعُ

دَرَجَاتٍ مِّنْ نَّشَأٍ ۗ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٨٣﴾ انعام / ٨٣

٥- وَقِيلَ الْيَوْمَ نَنْسِفُكُمْ كَمَا نَسِيتُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ

هَذَا وَمَأْوَاكُمْ النَّارُ وَمَا لَكُم مِّنْ نَّاصِرِينَ ﴿١٤﴾

جاثيه / ٣٤

١- دين = ديني = دين من ٢- على = عليه = در برابر

٦- وَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ لِي عَمَلِي وَلَكُمْ عَمَلُكُمْ ^ط أَنْتُمْ

بَرِيْعُونَ مِمَّا أَعْمَلُوا وَأَنَا بَرِيْعٌ مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٤١﴾ يونس / ٤١

٧- قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرُّكَ

فِي سَفَاهَةٍ وَإِنَّا لَنَظُنُّكَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿١٦﴾

اعراف / ٦٦

٨- قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا

وَمَنْ اتَّبَعَنِي ^ط وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ

يوسف / ١٠٨ ﴿١٨﴾

٩- قَالَ رَبِّ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَلَنْ أَكُونَ ظَهِيرًا

لِلْمُجْرِمِينَ ﴿٧﴾ قصص / ١٧

١٠- قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ

﴿٥﴾ زمر / ١٣

قواعد (فعل مضارع متکلم)

با تبدیل « یَـ » از اوّل فعل مضارع غائب به « آ » ، مفرد متکلم و به « نَـ » جمع متکلم ساخته می شود. مانند :
 يَقُولُ : می گوید ؛ أَقُولُ : می گویم . نَقُولُ : می گوییم
 تمرین : جدول زیر را کامل کنید .

معنا	فعل مضارع متکلم وحده	معنا	فعل مضارع غائب
می نویسم	أَكْتُبُ	می نویسد	يَكْتُبُ
			يَشَاءُ
			يَرَى
			يَسْأَلُ
			يَذْكُرُ
معنا	فعل مضارع متکلم مع الغير	معنا	فعل مضارع غائب
قرار می دهیم	نَجْعَلُ	قرار می دهد	يَجْعَلُ
			يَعْلَمُ
			يَرَى
			يَجِدُ

درس هفتم

معنی	لغت
آشکار ، گواهی	شَهَادَه
انجام می‌دهید	تَصْنَعُونَ
بیم ، ترس	خَوْف
خارج می‌شوید	تَخْرُجُونَ
شکر می‌کنم ، سپاسگزاری می‌کنم	أَشْكُرُ
کفر می‌ورزم، ناسپاسی می‌کنم	أَكْفُرُ
مالک می‌باشد ، صاحب می‌باشد	تَمْلِكُ
آن روز	يَوْمَئِذٍ
می‌آزماید	يَبْلُو
نهی می‌کند ، باز می‌دارد	تَنْهَى
کار زشت ، کار ناپسند	مُنْكَرٌ
گمراه شد ، راه را گم کرد	ضَلَّ
بازگشت	مَرْجِعٌ
ج. رجل ، مردان	رِجَالٌ

آخرین ، پایان دهنده	خَاتَم
تدبیر ، حيله	مَكْر
به دست می آورد ، انجام می دهد	تَكْسِبُ
برپا می باشد ، برپا می شود	تَقُومُ
غمگین می باشید	تَحْزَنُونَ
تخت ، تخت فرمانروایی	عَرْش
هنگام ، زمان	حِين

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِّنَفْسٍ شَيْئًا^ط وَالْأَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ

انفطار ۱۹/ ﴿۱۱﴾

۲- هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عِلْمُ الْغَيْبِ^ط

وَالشَّهَادَةِ^ط هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿۲۲﴾ حشر ۲۲/

٣- الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ

عَمَلًا ۚ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٢﴾ ملك / ٢

٤- أَتَلُّ مَا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ

إِنَّ الصَّلَاةَ تَنهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ ۗ

وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ ۗ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ ﴿٤٥﴾

عنكبوت / ٤٥

٥- يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا عَلَيْكُمْ أَنفُسِكُمْ ۗ لَا

يُضِرُّكُمْ مِّنْ ضَلٍّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ ۗ إِلَى اللَّهِ

مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا ... ﴿١٥﴾ مائدة / ١٥

٦- مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَٰكِن رَّسُولَ

اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ ۗ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا احزاب / ٤٠

٧- وَقَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلِلَّهِ الْمَكْرُ جَمِيعًا يَعْلَمُ^ط
مَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ وَسَيَعْلَمُ الْكُفْرُ لِمَنْ عُقِيَ الدَّارُ

٤٢ / رعد ﴿٤٢﴾

٨- وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ^ع
ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةً مِّنَ الْأَرْضِ إِذَا أَنْتُمْ تَخْرُجُونَ ﴿٤٥﴾

٢٥ / روم

٩- يَعْبادِ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ
﴿٤٨﴾ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا مُسْلِمِينَ ﴿٤٦﴾

٦٨-٦٩ / زخرف

١٠- قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِّنَ الْكِتَابِ أَنَا آتِيكَ بِهِ
قَبْلَ أَنْ يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ^ع فَلَمَّا رآه مُسْتَقِرًّا عِنْدَهُ
قَالَ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي لِيَبْلُوَنِي ءَأَشْكُرُ أَمْ أَكْفُرُ^ط وَمَنْ

شَكَرَ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ ^{عَلَى} وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ رَبِّي غَنِيٌّ

كَرِيمٌ ﴿٤٠﴾ نمل / ٤٠

١١- قَالَ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُوا أَيُّكُمْ يَأْتِينِي بِعَرْشِهَا قَبْلَ

أَنْ يَأْتُونِي مُسْلِمِينَ ﴿٣٨﴾ نمل / ٣٨

١٢- الَّذِي يَرِنُّكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٢١٨﴾ شعراء / ٢١٨

درس هشتم

معنی	لغت
آشکار	عَلَانِيَةٌ
تاریکی‌ها	ظُلُمَاتٌ
پیشاپیش ، مقابل	بَيْنَ يَدَي
آن ، این	ذَلِكُمْ
همیشه ، هیچ وقت	أَبَدًا
زیان	خَسَارٌ
افراد طغیانگر ، شیطان ، بت	طَاغُوتٌ
از یکدیگر می‌پرسند	يَتَسَاءَلُونَ
خبر ، جمع آن ابناء	نَبَأٌ
تلاش و کوشش می‌کند	يُجَاهِدُ
ایمان می‌آورد ، ایمان آورد	يُؤْمِنُ
داخل می‌کند	يُدْخِلُ
استوار می‌سازد	يُثَبِّتُ
گمراه می‌کند	يُضِلُّ

می فرستد	يُرْسِلُ
ج. ریح ، بادهها	رِيَّاح
دست (دو دست)	يَد (يَدَا، يَدَي)
می میراند	يُمِيتُ
زنده می کند	يُحْيِي
برتر و بزرگتر است	تَعَالَى
شریک قرار می دهند	يُشْرِكُونَ
می جنگند	يُقَاتِلُونَ
نازل می کنیم ، فرو می فرستیم	نُزِّلُ
انفاق می کنند ، خرج می کنند	يُنْفِقُونَ
زبان ، جمع آن السنه	لِسَان
بیان می کند، روشن می کند	يُبَيِّنُ
خارج می کنی	تُخْرِجُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ ﴿١﴾ عَنِ النَّبِإِ الْعَظِيمِ ﴿٢﴾ الَّذِي

هُمَّ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ ﴿٣﴾ نبأ ١-٣

٢- وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ

الْعَالَمِينَ ﴿٦﴾ عنكبوت / ٦

٣- رَسُولًا يَتْلُوا عَلَيْكُمْ ءَايَاتِ اللَّهِ مُبَيِّنَاتٍ لِّيُخْرِجَ

الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ

ۚ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي

مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ۗ قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُ

رِزْقًا ﴿١١﴾ طلاق / ١١

٤- يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي

الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ ۗ وَيُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ ۚ

وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ ﴿٢٧﴾ ابراهيم / ٢٧

٥- أَمَّنْ يَهْدِيكُمْ فِي ظُلْمَتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَنْ يُرْسِلُ
الرِّيْحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ ۗ أَلَيْسَ اللَّهُ تَعَالَى

اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٣﴾ نمل / ٦٣

٦- اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ
يُحْيِيكُمْ ۗ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ ۗ مَنْ يَفْعَلْ مِنْ ذَلِكَ مِّنْ
شَيْءٍ ۖ سُبْحٰنَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٤﴾ روم / ٤٠

٧- الَّذِينَ ءَامَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّغُوتِ فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطٰنِ ۗ

إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطٰنِ كَانَ ضَعِيفًا ﴿٧٦﴾ نساء / ٧٦

١ - شُرَكَائِكُمْ: کسانی را کہ شریک خدا قرار می دهد

٧
٨- وَنُنزِلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ

وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا ﴿٨٧﴾ اسراء / ٨٢

٩- الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا

وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ

وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٧٤﴾ بقره / ٢٧٤

١٠- وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ

هُمَّ^ط فَيُضِلُّ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ^ج وَهُوَ

الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٤﴾ ابراهيم / ٤

قواعد

(مضارع مزید)

وزن فعل‌های مضارع در چهار باب مزید عبارت است از:

يُفَعِّلُ ، يُفَاعِلُ ، يَتَفَاعَلُ

تمرین : جدول زیر را کامل کنید .

مصدر	معنا	فعل مضارع مزید	معنا	فعل ماضی مزید
إِخْرَاج	خارج میکند	يُخْرِجُ	خارج کرد	أَخْرَجَ
تَنْزِيل	نازل میکند	يُنْزِلُ	نازل کرد	نَزَلَ
مُحَاسَبَه	به حساب می‌رسد	يُحَاسِبُ	گمان کرد	حَاسَبَ
تَسَاءَل	از یکدیگر می‌پرسند	يَتَسَاءَلُ	از یکدیگر پرسیدند	تَسَاءَلَ
				أَدْخَلَ
				ثَبَّتَ
				قَاتَلَ
				تَعَارَفَ

درس نهم

معنی	لغت
با برکت	مُبَارَك
کوه ، جمع آن ، جِبَال	جَبَل
فروتن	خَاشِع
بیم ، ترس	خَشِيَّة
نو ، جدید	مُحَدَّث
راه خروج ، راه نجات	مَخْرَج
سزاوار است	يَنْبَغِي
زدیم ، آوردیم	ضَرَبْنَا
به یاد می آورند، پند می گیرند	يَتَذَكَّرُونَ
خردمندان	أُولُوا الْأَلْبَابِ
هدایت می شود ، راه را می یابد	يَهْتَدِي
گوش می دهند	يَسْتَمِعُونَ
پیروی می کنند	يَتَّبِعُونَ
حکایت می کند ، بیان می کند	يَقْصُّ
اختلاف دارند ، اختلاف می کنند	يَخْتَلِفُونَ

تقوا پیشه می کند	يَتَّقِي
گمان می کند	يَحْتَسِبُ
توکل می کند	يَتَوَكَّلُ
کافی	حَسْبُ
تفکر و اندیشه می کنند	يَتَفَكَّرُونَ
مسخره می کنند	يَسْتَهْزِءُونَ
راست ، درست ، یکسان	سَوَاء
ازهم پاشیده ، تکه تکه شده	مُتَصَدِّعٌ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ^ع إِنْ هُوَ

إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْآنٌ مُّبِينٌ ﴿٦٩﴾ يس / ٦٩

۲- وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ

لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٧﴾ زمر / ٢٧

۳- سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَسْتَغْفَرْتَ لَهُمْ أَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ لَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٦﴾

منافقون / ٦

۴- كَتَبْنَا أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ

وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿١٣﴾ ص / ٢٩

۵- وَأَنْ أَتْلُوا الْقُرْآنَ ط فَمَنْ أَهْتَدَى فَإِنَّمَا

يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ ط وَمَنْ ضَلَّ فَقُلْ إِنَّمَا أَنَا مِنَ

الْمُنذِرِينَ ﴿١٢﴾ نمل / ٩٢

۶- الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ ط أُولَئِكَ

الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ ط وَأُولَئِكَ هُمْ أُولُو الْأَلْبَابِ . زممر / ١٨

٧- إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَقْصُّ عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ أَكْثَرَ
الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٧٦﴾ وَإِنَّهُ هُدًى وَرَحْمَةٌ

لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٧٧﴾ نمل / ٧٦-٧٧

٨- ... وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ﴿٧٨﴾ وَيَرْزُقْهُ مِنْ
حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ^ع وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ^ع

﴿٧٩﴾ طلاق / ٢-٣

٩- لَوْ أَنْزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَرَأَيْتَهُ خَدِشًا
مُتَّصِدًا مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ^ع وَتِلْكَ الْأَمْثَلُ نَضْرِبُهَا

لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٨٠﴾ حشر / ٢١

١٠- وَمَا يَأْتِيهِمْ مِّنْ ذِكْرٍ مِّنَ الرَّحْمَنِ مُحَدَّثٍ إِلَّا كَانُوا
عَنْهُ مُعْرِضِينَ ﴿٨١﴾ فَقَدْ كَذَّبُوا فَسَيَأْتِيهِمْ أَنْبَاءُ مَا

کَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٦﴾ شعراء ٥-٦

قواعد مضارع مزید (٢)

وزن فعل مضارع چهار باب دیگر مزید عبارت است از :

يَتَفَعَّلُ ، يَفْتَعِلُ ، يَنْفَعِلُ ، يَسْتَفَعِلُ .

تمرین : جدول زیر را کامل کنید .

فعل ماضی مزید	معنا	فعل مضارع مزید	معنا	مصدر
تَقَبَّلَ	پذیرفت می پذیرد	يَتَقَبَّلُ	تقبُّل	
اِخْتَلَفَ	اختلاف ورزید میکنند	يَخْتَلِفُ	اختلاف	اِخْتِلَافٌ
اِنْبَغَى	شایسته بود سزاوار است	يَنْبَغِي	انْبِغَاءٌ	
اِسْتَعْفَرَ	آمرزش می خواهد	يَسْتَعْفِرُ	اِسْتِغْفَارٌ	
				تَفَكَّرَ
				اِهْتَدَى
				اِنْكَسَرَ
				اِسْتَمَعَ

درس دهم

معنی	لغت
درخت	شَجَر
دیگر	أُخْرَى
فرشته	مَلَك
غذا	طَعَام
هفت	سَبْع
حساب، حسابگر	حُسبان
بردار	حَلِيم
زن بسیار راستگو	صِدِّيقَة
دوست ، جمع آن ؛ أَخِلَاء	خَلِيل
درک می کنید	تَفْقَهُونَ
روی ، چهره ، جمع آن ؛ وجوه	وَجْه
وصف می کنند	يَصِفُونَ
تسبیح می کنند	يُسَبِّحُونَ
عصر ، شامگاه	عَشِيٌّ

سجده می‌کنند (آن دو)	يَسْجُدَان
فاسد و تباه شدند (آن دو)	فَسَدَتَا
یافتند (آن دو)	وَجَدَا
نزد	لَدُنْ
گروه	فِئَةٍ
ملاقات کردند ، برخورد کردند(آن دو)	التَّقَاتَا
می خواهند(آن دو)	يُرِيدَان
که خارج کنند، بیرون کنند(آن دو)	أَنْ يُخْرِجَا
حق گرا ، جمع آن ؛ حُنْفَاء	حَنِيفًا
گفتند (آن دو)	قَالَا
گذشت	خَلَّتْ
می خوردند (آن دو)	كَانَا يَأْكُلَان
آنها ، آن زنان	هُنَّ
فهمانندیم، تفهیم کردیم	فَهَّمْنَا
دیدند (زنان)	رَأَيْنَ
گفتند (زنان)	قُلْنَ
پرندهگان ، پرنده	طَيْرَ
۵۰	

گناه	جُنَاح
زد و خورد می کنند، باهم می جنگند (آن دو)	يَقْتَتِلَانِ
بامداد	إِشْرَاق
ستاره ، در اینجا به معنی گیاه است	نَجْم
شگفت زده	حَاشَ
بزرگ یافتند، محو جمال شدند	أَكْبَرَنَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- إِنَّا سَخَرْنَا الْجِبَالَ مَعَهُ يُسَبِّحُنَ بِالْعَشِيِّ وَالْإِشْرَاقِ

ص / ۱۸

۲- الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ

يَسْجُدَانِ الرحمن / ۶-۵

٣- لَوْ كَانَ فِيهِمَا ءِالِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا ۗ فَسُبْحَانَ اللَّهِ

رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٣٢﴾ انبياء / ٢٢

٤- فَوَجَدَا عَبْدًا مِّنْ عِبَادِنَا ءَاتَيْنَاهُ رَحْمَةً مِّنْ عِنْدِنَا

وَعَلَّمْنَاهُ مِمَّن لَّدُنَّا عِلْمًا ﴿٣٥﴾ كهف / ٦٥

٥- قَدْ كَانَ لَكُمْ ءَايَةٌ فِي فِئَتَيْنِ الَّتِي قَاتَا ۗ فِئَةٌ

تُقَاتِلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأُخْرَى كَافِرَةٌ ﴿٣٦﴾

آل عمران / ١٣

٦- قَالُوا إِن هَذَا نِ لَسِحْرَانِ يُرِيدَانِ أَنْ يُخْرِجَاكُمْ مِّنْ

أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِمَا ... ﴿٣٧﴾ طه / ٦٣

٧- وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِّمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ

وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا ۗ وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ

خَلِيلًا ﴿٧٤﴾ نساء / ١٢٥

٨- وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ عِلْمًا ^ط وَقَالَ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي فَضَّلَنَا عَلَى كَثِيرٍ مِّنْ عِبَادِهِ

الْمُؤْمِنِينَ ﴿٧٥﴾ نمل / ١٥

٩- مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ
خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ وَأُمُّهُ صِدِّيقَةٌ ^ط كَانَا
يَأْكُلَانِ الطَّعَامَ ^ط ... ﴿٧٥﴾ مائدة / ٧٥

١٠- تَسْبِيحٌ لَهُ السَّمَوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ ^ع
وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَلَكِنْ لَا تَفْقَهُونَ
تَسْبِيحَهُمْ ^ط إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا ﴿٧٦﴾ اسراء / ٤٤

١١- فَهَمَّ مَنَّا سُلَيْمَنَ ع وَكُلًّا ءَاتَيْنَا حُكْمًا وَعِلْمًا ع
وَسَخَّرْنَا مَعَ دَاوُدَ الْجِبَالَ يُسَبِّحْنَ وَالطَّيْرَ وَكُنَّا

فَعَلِينَ ﴿٧٦﴾ انبياء/ ٧٩

١٢- ... فَامَّا رَأَيْنَهُ أَكْبَرْنَاهُ وَقَطَعْنَ أَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ

حَسْحَسَ لِلَّهِ مَا هَذَا بَشَرًا إِنْ هَذَا إِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ ﴿٧٧﴾

يوسف/ ٣١

١٣- وَدَخَلَ الْمَدِينَةَ عَلَى حِينٍ غَفْلَةٍ مِّنْ أَهْلِهَا فَوَجَدَ

فِيهَا رَجُلَيْنِ يَقْتَتِلَانِ هَذَا مِنْ شِيعَتِهِ وَهَذَا مِنْ

عَدُوِّهِ ؕ... ﴿٧٨﴾ قصص/ ١٥

قواعد

فعل تثنیه و جمع مؤنث

فاعل فعل تثنیه دو شخص یا دو چیز می باشد که با افزودن «ا» به فعل مفرد در زمان ماضی و «ان» در زمان مضارع فعل تثنیه ساخته می شود. مانند: وَجَدَ: یافت، وَجَدَا: یافتند (آن دو) یَسْتَوِي: مساوی است، یَسْتَوِيَانِ: آن دو مساویند.

با افزودن «ن» به فعل مفرد مذکر، فعل جمع مؤنث ساخته می شود. مانند: خَرَجَ: خارج شد؛ خَرَجْنَ: خارج شدند (زنان) یَخْرُجُ: خارج می شود؛ یَخْرُجْنَ: خارج می شوند (زنان)

تمرین: جدول زیر را کامل کنید

فعل مفرد	تثنیه	معنا	جمع مؤنث	معنا
كَتَبَ				
قَالَ				
يُسَبِّحُ				
يُرِيدُ				
يَسْجُدُ				
جَاهِدَ				
يَقُولُ				

درس یازدهم

معنی	لغت
ج. عین ، چشمه‌ها	عُيُون
واگذار می‌کند، در اختیار می‌گذارد	يُورِثُ
ج. ءآمن ، با امنیت	ءَامِنِينَ
ج. سفیه، بی‌خردان	سُفَهَاءَ
نزدیک‌تر ، نزدیک‌ترین	أَقْرَبُ
داخل شوید	أَدْخُلُوا
انفاق کنید	أَنْفَقُوا
بیامرز	إِغْفِرِ
رحم کن ، ببخشای	إِرْحَمِ
ایمان بیاورید	ءَامِنُوا
درس نخوانده (کسی که از بنی اسرائیل نبوده)	أُمِّيَّ
پیروی کنید	اتَّبِعُوا
پراکنده شوید	انْتَشِرُوا
بجوئید	ابْتَغُوا

رستگار می‌شوید	تُفْلِحُونَ
دعوت کن ، بخوان	أَدْعُ
آمرزش بخواه	اسْتَغْفِرِ
بدانید	اعْلَمُوا
یاری بجوید ، کمک بخواهید	اسْتَعِينُوا
صبر کنید	اصْبِرُوا
گروه	فَرِيقٍ
تمام شد	قُضِيَ
دادگری کنید	اعْدِلُوا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٤٥﴾

أَدْخُلُوهَا بِسَلَامٍ ءَأَمِينٍ ﴿٤٦﴾ حجر ۴۶۱ - ۴۵

۲- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْفِقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا

كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ ﴿٢٦٧﴾ بقره / ٢٦٧

٣- إِنَّهُ كَانَ فَرِيقٌ مِّنْ عِبَادِي يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا

فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ ﴿١٠٩﴾ مؤمنون / ١٠٩

٤- قُلْ يَتَأْتِيهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا

الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ

يُحْيِي وَيُمِيتُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ

الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ

تَهْتَدُونَ ﴿١٥٨﴾ اعراف / ١٥٨

٥- فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ

وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ

تُفْلِحُونَ ﴿١٠﴾ جمعه ١٠/

٦- وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ ءَامِنُوا كَمَا ءَامَنَ النَّاسُ قَالُوا أَنُؤْمِنُ
كَمَا ءَامَنَ السُّفَهَاءُ ۗ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ وَلَكِن لَّا

يَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾ بقره/ ١٣

٧- وَادْعُ إِلَىٰ رَبِّكَ ۗ إِنَّكَ لَعَلىٰ هُدًى مُّسْتَقِيمٍ ﴿١٦﴾ حج/ ٦٧

٨- وَاسْتَغْفِرِ ٱللَّهَ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿١٦﴾

نساء/ ١٠٦

٩- أَعْلَمُوا أَنَّ ٱللَّهَ سُبْحَىٰ ٱلْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا قَدْ بَيَّنَّا لَكُمْ

ٱلْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٧﴾ حديد ١٧

١٠- قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا بِٱللَّهِ وَأَصْبِرُوا ۗ إِنَّ

ٱلْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَن يَشَاءُ مِّنْ عِبَادِهِ ۗ وَٱلْعَاقِبَةُ

۱۱- أَعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ

خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾ مائده / ۸

قواعد

فعل امر

با تبدیل « تَ » از اول فعل مضارع مخاطب به « اِ » فعل امر ساخته می شود. و اگر عین الفعل مضموم باشد « ا » مضموم می شود در غیر این صورت مکسور می گردد. در فعل امر مفرد ، حرف آخر ساکن یا حذف می شود و در فعل امر جمع مذکر « ن » در آخر فعل ، به الف ناخوانا تبدیل می شود. مانند :

تَذْهَبُ : می روی اِذْهَبْ : برو

تَعْلَمُونَ : می دانید اِعْلَمُوا : بدانید

تَعْلَمْنَ : می دانید (زنان) اِعْلَمْنَ : بدانید (زنان)

« نَ » جمع مؤنث حذف نمی شود.

تمرین : جدول زیر را کامل کنید

معنا	فعل امر	فعل مخاطب
		تَكْتُبُ
		تَدْعُو
		تَنْظُرُونَ
		تَدْخُلُ
		تَحْكُمْنَ
		تَخْرُجْنَ
		تَنْتَشِرُونَ
		تَسْتَخْرِجُ

درس دوازدهم

معنی	لغت
دوست می‌دارید	تُحِبُّونَ
قرار ده	اجْعَلْ
زیاده روی	إِسْرَافٍ
وحی کرد	أَوْحَى
برپا کننده	مُقِيمٍ
یاری کن	أَنْصُرْ
سجده کننده	سَاجِدٍ
ج. قدم ، پاها ، گام‌ها	أَقْدَامٍ
سخن ، داستان، جمع آن ؛ احادیث	حَدِيثٍ
ج. ابن ، فرزندان ، پسران	أَبْنَاءٍ
قبول کن ، بپذیر	تَقَبَّلْ
سیر کنید ، بگردید، گردش کنید	سَيِّرُوا
بشارت ده ، مژده ده	بَشِّرْ
توکل کنید	تَوَكَّلُوا

جهاد کنید ، بکوشید	جَاهِدُوا
روی خوش نشان نده ، سخت بگیر	أَغْلُظْ
استوار و محکم بدار	ثَبَّتْ
بحث و گفتگو کن	جَادِلْ
بجنگید	قَاتِلُوا
تسبیح گوی ، به پاکی یاد کن	سَبِّحْ
باش	كُنْ
بجوید	ابْتَغُوا
مرگ	يقين
سختی ، عذاب	بَأْسْ
ج. جُند ، سپاهیان	جُنُودْ
پشت ، جلو ، بعد	وَرَاءْ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي ۚ رَبَّنَا

وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ ﴿٤٠﴾ ابراهیم / ۴۰

٢- قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ

الْمُجْرِمِينَ ﴿٦٩﴾ نمل / ٦٩

٣- وَأُخْرَىٰ تُحِبُّونَهَا ۖ نَصْرٌ مِّنَ اللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ ۖ وَدَشِيرٌ

الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾ صف / ١٣

٤- وَقَالَ مُوسَىٰ يَلْقَوْمِ إِنَّ كُنْتُمْ ءَامَنْتُمْ بِاللَّهِ فَعَلَيْهِ

تَوَكَّلُوا ۖ إِنَّ كُنْتُمْ مُّسْلِمِينَ ﴿٨٤﴾ يونس / ٨٤

٥- يَتَأَيُّهَا النَّبِيُّ جَهْدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ

وَأَغْلَظْ عَلَيْهِمْ ۚ وَمَأْوَهُم جَهَنَّمُ ۖ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ

﴿٧٢﴾ توبه / ٧٢

٦- يَتَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ

الْوَسِيلَةَ وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٦٦﴾

٧- وَمَا كَانَ قَوْلُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا
وَأَسْرَفَنَا فِي أَمْرِنَا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ

الْكَافِرِينَ ﴿٤٧﴾ آل عمران / ١٤٧

٨- أَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ
وَجَدِلْ لَهُم بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ

ضَلَّ عَن سَبِيلِهِ ۗ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿١٢٥﴾ نحل / ١٢٥

٩- الَّذِينَ ءَامَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ ۗ

إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا ﴿٧٦﴾ نساء / ٧٦

١٠- فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُن مِّنَ السَّجِدِينَ ﴿٧٨﴾

وَأَعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ ﴿١١﴾ حجر/ ٩٩-٩٨

١١- يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ

جَاءَتْكُمْ جُنُودٌ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا وَجُنُودًا لَّمْ تَرَوْهَا

وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ﴿١٦﴾ احزاب/ ٩

قواعد

فعل امر (۲)

فعل امر مخاطب در باب‌های تَفْعِيل ، مُفَاعَلَه ، تَفَعَّل ، تَفَاعَل ، و برخی فعل‌های مجرد ، با حذف « ت » و بدون اضافه کردن « ا » ساخته می‌شود .

تمرین : جدول زیر را کامل کنید

فعل مضارع	معنی	فعل امر	معنی
تَقُولُ	می‌گویی	قُلْ	بگو
تُبَلِّغُ	تبلیغ می‌کنی	بَلِّغْ	تبلیغ کن
تَتَوَكَّلُ	توکل می‌کنی	تَوَكَّلْ	توکل کن
تُحَافِظُ	مواظبت می‌کنی	حَافِظْ	مواظبت کن
تَتَعَاوَنُ	همکاری می‌کنی	تَعَاوَنْ	همکاری کن
تَسِيرُ			
تُقَاتِلُونَ			
تَتَقَبَّلُ			
تُسَبِّحُ			

درس سیزدهم

معنی	لغت
درست و استوار	قِيَمٌ
رحمت	رَوْحٌ
تجاوز و ستم	عُدْوَانٌ
ج. عدو ، دشمنان	أَعْدَاءٌ
فساد می کنند	يُفْسِدُونَ
اصلاح می کنند	يُصْلِحُونَ
می خواهید	تُرِيدُونَ
جانشین	خَلِيفَهُ
حکم کن	أَحْكَمْ
ج. اخ ، برادران	إِخْوَانٌ
نا امید نشوید	لَا تَيْأَسُوا
اطاعت نکنید	لَا تُطِيعُوا
نیکی	بِرٍّ
کمک نکنید	لَا تَعَاوَنُوا

کیفر و مجازات	عِقَاب
نپرستید	لَا تَعْبُدُوا
نباشید	لَا تَكُونُوا
پیروی نکن	لَا تَتَّبِعْ
مقرر داشت	شَرَعَ
وصیت کرد ، سفارش کرد	وَصَّى
برپا دارید	أَقِيمُوا
پراکنده نشوید، اختلاف نکنید	لَا تَتَفَرَّقُوا
نگیرید ، قرار ندهید	لَا تَتَّخِذُوا
خود را حفظ کنید، چنگ بزنید	إِعْتَصِمُوا
ریسمان	حَبَل
پیوند داد	أَلَّفَ
شدید	أَصْبَحْتُمْ
امید دارد	يَرْجُو
شریک قرار ندهد	لَا يُشْرِكْ
نامیدید، نامگذاری کردید	سَمَّيْتُمْ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- ... وَلَا تَأْيِسُوا مِنْ رَوْحِ اللَّهِ ^ط إِنَّهُ لَا يَأْيِسُ مِنْ

رَوْحِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْكَافِرُونَ ﴿٨٧﴾ يوسف / ٨٧

۲- فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ^ط وَلَا تُطِيعُوا أَمْرَ

الْمُسْرِفِينَ ﴿١٥١﴾ الَّذِينَ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا

يُصْلِحُونَ ﴿١٥٢﴾ شعراء / ١٥٢-١٥٠

۳- ... وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى ^ط وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى

الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ ^ع وَاتَّقُوا اللَّهَ ^ط إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ

مائدة / ٢ ﴿٢٠﴾

٤- مَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا أَسْمَاءَ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ
وَأَبَاؤُكُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ إِنْ الْحُكْمُ إِلَّا
لِلَّهِ أَمَرَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ ذَٰلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ
أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٠﴾ يوسف / ٤٠

٥- وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ
مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ
﴿١٠٥﴾ آل عمران / ١٠٥

٦- يَدَاوُدُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاحْكُم بَيْنَ
النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوَىٰ فَيُضِلَّكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
إِنَّ الَّذِينَ يَضِلُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا
نَسُوا يَوْمَ الْحِسَابِ ﴿٢٦﴾ ص / ٢٦

٧- * شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي

أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى ^ط

أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ ^ع ... ﴿١٣﴾ شورى / ١٣

٨- يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ

دُونِ الْمُؤْمِنِينَ ^ع أَتُرِيدُونَ أَنْ تَجْعَلُوا لِلَّهِ عَلَيْكُمْ

سُلْطَانًا مُبِينًا ﴿١٤﴾ نساء / ١٤٤

٩- وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا

نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ

فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا ... ﴿١٥﴾ آل عمران / ١٠٣

١٠- قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يُوحَىٰ ^ط إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمْ إِلَهٌُ

وَاحِدٌ ^ط فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا

وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا ﴿١١٠﴾ كهف / ۱۱۰

قواعد

فعل نهی

با افزودن « لای نهی » بر سر فعل مضارع فعل نهی ساخته می شود . آخر فعل نهی مانند فعل امر است . مانند:

تَجْعَلُ : قرار می دهی ؛ لَا تَجْعَلُ : قرار نده

يَقُولُونَ : می گویند ؛ لَا يَقُولُوا : نگویند

تمرین : جدول زیر را کامل کنید

فعل مضارع	معنی	فعل نهی	معنی
تَقُولُ	می گویی	لَا تَقُلْ	نگو
يَكُونُ	می باشد		
تَتَوَكَّلُ	توکل می کنی		
تُحَافِظُونَ	مواظبت میکنید		
تَسْتَعْجِلُونَ	شتاب میکنید		

درس چهاردهم

معنی	لغت
ج. میت ، مردگان	أَمَوَات
مژده باد شمارا، شادمان باشید	أَبْشِرُوا
نازل می شود، فرود می آید	تَنْزَلُ
راستی و درستی پیشه کنید، مقاومت کنید	إِسْتَقَامُوا
نترسید	لَا تَخَافُوا
ناراحت نباشید	لَا تَحْزَنُوا
حفظ می کند	يَعْتَصِمُ
(به حال خود) رها می شوند	يُتْرَكُوا
آزمایش می شوند	يُفْتَنُونَ
به او داده شد	أُوتِيَ
دست راست	يَمِين
حساب رسی می شود	يُحَاسَبُ
آسان	يَسِير
کاملاً داده می شود	تُؤَقَّى

لا يُظْلَمُونَ	به آنها ستم نمی‌شود
تُجْزَى	پاداش یا کیفر داده می‌شود
كُنْتُمْ تُوعَدُونَ	به شما وعده داده می‌شد
تُنْتَلَى	خوانده می‌شود
هُدًى	هدایت شد
نَهَيْتُمْ	نهی شدم
أَمْرًا	به من امر شد
أَنْ أَسْلِمَ	که تسلیم باشم ، فرمانبر باشم
يُخْلَقُونَ	آفریده می‌شوند
أَيَّانَ	کی، چه وقت
يُبْعَثُونَ	برانگیخته می‌شوند
تُخْرَجُونَ	بیرون آورده می‌شوید

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا ءَامَنَّا وَهُمْ لَا

يُفْتَنُونَ ﴿٢﴾ عنكبوت / ۲

٢- فَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ ﴿٧﴾ فَسَوْفَ

مُحَاسَبٍ حِسَابًا يَسِيرًا ﴿٨﴾ انشقاق ٧-٨

٣- وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ ^ع ثُمَّ تُوَفَّى

كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٩﴾ بقره/ ٢٨١

٤- كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَكُنْتُمْ أَمْوَاتًا فَأَحْيَاكُمْ ^ع

ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿١٠﴾ بقره/ ٢٨

٥- وَخَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ

وَلِتُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ

﴿١١﴾ جاثيه/ ٢٢

٦- إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَمُوا تَتَنَزَّلُ

عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا

بِالْحِنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿٣٠﴾ فصلت / ٣٠

٧- وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ وَأَنْتُمْ تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ آيَاتُ اللَّهِ
وَفِيكُمْ رَسُولُهُ ۗ وَمَنْ يَعْتَصِم بِاللَّهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَىٰ

صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١١﴾ آل عمران / ١٠١

٨- * قُلْ إِنِّي نُهَيْتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ
دُونِ اللَّهِ لَمَّا جَاءَنِيَ الْبَيِّنَاتُ مِنْ رَبِّي وَأُمِرْتُ أَنْ أُسَلِّمَ

لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٦﴾ مؤمن / ٦٦

٩- وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا تَخْلُقُونَ شَيْئًا
وَهُمْ يُخْلَقُونَ ﴿٢٠﴾ أمواتٌ غيرُ أحياءٍ ۗ وَمَا

يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ ﴿٢١﴾ نحل / ٢١ - ٢٠

۱۰- تُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَمِيَّتِ وَتُخْرِجُ الْمَمِيَّتَ مِنَ الْحَيِّ

وَيُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذَلِكَ نُخْرِجُكُمْ ۝ روم/۱۹

قواعد

(فعل مجهول)

حرف اول فعل های مجهول ، مضموم است و عین الفعل

آنها در ماضی مکسور و در مضارع مفتوح است . مانند :

كَتَبَ : نوشت ؛ كُتِبَ : نوشته شد .

أَحْضَرَتْ : حاضر کرد ؛ أُحْضِرَتْ : حاضر شد

يَخْلُقُ : می آفریند ؛ يُخْلَقُ : آفریده می شود .

تُخْرِجُونَ : بیرون می کنید ؛ تُخْرِجُونَ : بیرون آورده می شوید

تمرین : جدول زیر را کامل کنید

معنی	فعل مجهول	معنی	فعل معلوم
		فرو می فرستد	يُنزِلُ
		خارج می شود	يَخْرُجُ
		می افزاید	يُضَاعِفُ
		زد	ضَرَبَ
		بشارت داد	بَشَّرَ
		هشدار داد	أَنذَرَ
		گفت	قَالَ
		می گوید	يَقُولُ